

دانشگاه پیام نور

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته حسابداری

بررسی واکنش بازار سهام به سود های غیر منتظره

استاد راهنما:

دکتر سید حسن صالح نژاد

استاد مشاور:

دکتر عبدالکریم مقدم

پژوهشگر:

فاطمه فلاح

تیرماه ۱۳۹۰

دانشگاه پیام نور مرکز بهشهر

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته حسابداری

بررسی واکنش بازار سهام به سود های غیر منتظره

استاد راهنما:

دکتر سید حسن صالح نژاد

استاد مشاور:

دکتر عبدالکریم مقدم

پژوهشگر:

فاطمه فلاح

تیرماه ۱۳۹۰

تقدیم به:

پدر و مادر بزرگوارم

و همچنین

برادر عزیزم که علیرغم تمام دردها و رنج هایش

همواره مشوق و همراه اصلی ام بوده است...

سپاس و تشکر از این عزیزان را بر خود لازم می‌دانم:

استاد راهنما جناب آقای دکتر سید حسن صالح نژاد

استاد مشاور جناب آقای دکتر عبدالکریم مقدم

استاد داور جناب آقای دکتر محمود موسوی

چکیده

سرمایه گذاران و فعالان بازار سرمایه انتظارات خود را براساس اطلاعات منتشره از جانب شرکتهای پذیرفته شده در این بازار شکل می دهند. در این راستا اطلاعاتی که مربوط به آینده شرکت است و ناشی از پیش بینی های مدیریت می باشد؛ نقش بسزایی در آگاه نمودن سرمایه گذاران دارد. هرچه تفاوت بین پیش بینی ها و واقعیت بیشتر باشد؛ نوسان قیمت شدیدتر خواهد بود و هرچه نوسان قیمت بیشتر باشد؛ نگرانی سهامداران بیشتر شده و امنیت سرمایه گذاری کاهش می یابد و در مواردی باعث خروج سرمایه گذاران از بورس می شود. تبعات چنین وضعیتی، عدم تخصیص بهینه منابع و هدایت نقدینگی^۱ به سمت بخشهای غیر تولیدی اقتصاد خواهد بود.

هدف اصلی این تحقیق بررسی واکنش بازار سرمایه به سودهای غیر منتظره هر سهم است. همچنین در این تحقیق واکنش بازار سرمایه به افزایش یا کاهش سود غیرمنتظره هر سهم نیز بررسی شده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از داده های ۱۱۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و در طول سالهای ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۸ انجام شده است. در مجموع نتایج حاکی از واکنش فعالان بازار سرمایه به سود غیرمنتظره است. نتایج نشان می دهد که واکنش بازار سهام نسبت به افزایش غیرمنتظره در سود هر سهم، مثبت بوده و شرکتهایی که افزایش غیرمنتظره در سود هر سهم داشته اند، بازده بیشتری را نصیب سهامداران خود نموده اند. از طرف دیگر، با بالا رفتن کاهش غیرمنتظره در سود هر سهم، بازده سهام کاهش می یابد. در واقع این امر واکنش منفی فعالان بازار سرمایه به محقق نشدن پیش بینی هایی که مدیریت شرکتهای سهامی در خصوص سود هر سهم منتشر نموده اند.

^۱ liquidity

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

۱-۱	مقدمه	۲
۲-۱	بیان مسئله	۳
۳-۱	چارچوب نظری تحقیق	۵
۴-۱	اهداف تحقیق	۷
۵-۱	سوالات تحقیق	۸
۶-۱	فرضیه های تحقیق	۸
۷-۱	روش تحقیق	۸
۱-۷-۱	روش جمع آوری داده ها	۹
۲-۷-۱	روش تجزیه و تحلیل داده ها	۱۰
۳-۷-۱	متغیرهای تحقیق و نحوه محاسبه آنها	۱۰
۱-۳-۷-۱	متغیرهای مستقل	۱۰
۲-۳-۷-۱	متغیر وابسته	۱۲
۴-۷-۱	شیوه آزمون فرضیه اول	۱۲
۵-۷-۱	شیوه آزمون فرضیه دوم	۱۳
۸-۱	جامعه و نمونه آماری	۱۴
۹-۱	قلمرو زمانی تحقیق	۱۵
۱۰-۱	قلمرو مکانی تحقیق	۱۵
۱۱-۱	تعریف عملیاتی واژگان تحقیق	۱۵
۱۲-۱	خلاصه فصل	۱۶

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

19	۱-۲ مقدمه
20	۲-۲ مفاهیم مرتبط با سود
20	۱-۲-۲ شرحی از سود حسابداری
22	۲-۲-۲ محتوای اطلاعاتی سود حسابداری
23	۳-۲-۲ اهداف گزارشگری سود
24	۴-۲-۲ مفهوم اقتصادی سود
27	۵-۲-۲ نارسایی محتوای اطلاعاتی سود حسابداری
28	۶-۲-۲ نقاط قوت سود حسابداری
29	۷-۲-۲ نقاط ضعف سود حسابداری
30	۳-۲ محاسبه سود خالص مورد انتظار سرمایه گذاران
33	۴-۲ روش محاسبه سود غیر منتظره
34	۵-۲ روش های پیش بینی سود
35	۱-۵-۲ مدل گام زدن تصادفی
36	۲-۵-۲ مدل باکس جنکینز
38	۶-۲ عوامل موثر بر سود غیر منتظره
38	۱-۶-۲ اهرم مالی
40	۲-۶-۲ ارزش
42	۳-۶-۲ اندازه شرکت
44	۴-۶-۲ کارایی در بازار اوراق بهادار
50	۷-۲ جنبه های کاربردی بازار کاراً از نظر ارائه گزارش های مالی
55	۸-۲ اطلاع رسانی درباره قیمت
۶۲	۹-۲ ضریب واکنش در برابر سود خالص
63	۱۰-۲ دلیل هایی برای واکنش های متفاوت بازار
63	۱-۱۰-۲ بتا

۶۵ ۲-۱۰-۲ ساختار سرمایه
۶۶ ۳-۱۰-۲ تداوم
۶۹ ۴-۱۰-۲ کیفیت سود
۷۲ ۵-۱۰-۲ فرصت رشد
۷۳ ۶-۱۰-۲ شباهت بین انتظارات سرمایه گذاران
74 ۷-۱۰-۲ توان آگاهی دهندگی قیمت
۷۶ ۱۱-۲ کاربرد نتیجه تحقیقات انجام شده بر روی ضریب واکنش در برابر سود خالص
۷۷ ۱۲-۲ دلیل هایی برای واکنش بازار
۸۰ ۱۳-۲ آگاه شدن از واکنش بازار
۸۲ ۱۴-۲ مقایسه بازدهی ها و سود
۸۴ ۱۵-۲ تحقیق بال و براون
۸۷ ۱-۱۵-۲ علت یا رابطه
90 ۲-۱۵-۲ نتیجه تحقیق بال و براون
۹۱ ۱۶-۲ پیشینه تحقیقات
۹۱ ۱-16-۲ تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
۹۹ ۲-۱۶-۲ تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۱۰۰ ۱۷-۲ خلاصه فصل
فصل سوم: روش شناسی تحقیق	
۱۰۳ ۱-۳ مقدمه
۱۰۴ ۲-۳ تدوین فرضیات تحقیق
۱۰۵ ۳-۳ جامعه آماری مورد مطالعه
۱۰۶ ۴-۳ نمونه آماری تحقیق
۱۰۷ ۵-۳ دوره زمانی تحقیق
۱۰۷ ۶-۳ روش جمع آوری داده ها

۱۰۸	۷-۳ روش تحقیق
۱۰۹	۸-۳ تبدیل فرضیه های پژوهشی به فرضیه های آماری
۱۱۱	۹-۳ سطح معنی دار و خطاهای آماری
۱۱۲	۱۰-۳ متغیرهای تحقیق و نحوه محاسبه آنها
۱۱۲	۱-۱۰-۳ متغیرهای مستقل
۱۱۴	۲-۱۰-۳ متغیر وابسته
۱۱۵	۱۱-۳ الگوی آزمون فرضیات
۱۱۵	۱-۱۱-۳ شیوه آزمون فرضیه اول
۱۱۶	۲-۱۱-۳ شیوه آزمون فرضیه دوم
۱۱۷	۱۲-۳ روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۱۷	۱-۱۲-۳ تحلیل توصیفی داده ها
۱۱۸	۲-۱۲-۳ بررسی نرمال بودن متغیرهای تحقیق
۱۱۸	۳-۱۲-۳ همبستگی و تجزیه و تحلیل رگرسیون
۱۱۹	۴-۱۲-۳ رگرسیون خطی
۱۱۹	۵-۱۲-۳ تکنیک حداقل مربعات
۱۲۱	۶-۱۲-۳ روش آزمون معنی داری رگرسیون
۱۲۲	۷-۱۲-۳ ضریب تعیین R^2

فصل چهارم: برآورد الگو و یافته های تحقیق

۱۲۵	۱-۴ مقدمه
۱۲۶	۲-۴ تجزیه و تحلیل توصیفی داده های تحقیق
۱۲۹	۳-۴ فرضیه های کلاسیک مربوط به اعتبار الگوی رگرسیونی
۱۳۰	۴-۴ بررسی نرمال بودن متغیر وابسته (آزمون کلموگروف-اسمیرنوف)
۱۳۱	۵-۴ نتایج حاصل از برازش الگوی رگرسیونی آزمون فرضیات
۱۳۳	۱-۵-۴ نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول

۱۳۵	۴-۵-۲ نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم.....
۱۳۷	۴-۶ خلاصه فصل
فصل پنجم: خلاصه و نتیجه گیری و پیشنهادات تحقیق		
۱۴۰	۵-۱ مقدمه
۱۴۰	۵-۲ خلاصه مطالعات نظری تحقیق
۱۴۶	۵-۳ خلاصه نتایج حاصل از آزمون فرضیات
۱۴۷	۵-۳-۱ تحلیل و تفسیر نتایج
۱۴۹	۵-۳-۲ مقایسه نتایج تحقیق با تحقیقات پیشین
۱۴۹	۵-۴ محدودیت های تحقیق
۱۵۰	۵-۵ پیشنهادهای برآمده از تحقیق
۱۵۰	۵-۴-۱ پیشنهادات کاربردی
۱۵۰	۵-۴-۲ پیشنهاد برای تحقیقات آتی
۱۵۲	فهرست منابع
۱۵۸	پیوست

فهرست جداول

- جدول ۴-۱ نتایج حاصل از تحلیل توصیفی داده های تحقیق..... ۱۲۷
- جدول ۴-۲ آزمون نرمال بودن متغیر بازدهی سهام..... ۱۳۱
- جدول ۴-۳ خلاصه تجزیه و تحلیل و آماره های اعتبار رگرسیون برای آزمون فرضیه اول..... ۱۳۳
- جدول ۴-۴ برآورد ضرایب متغیرهای وابسته و کنترل در آزمون فرضیه اول..... ۱۳۴
- جدول ۴-۵ خلاصه تجزیه و تحلیل و آماره های اعتبار رگرسیون برای آزمون فرضیه دوم..... ۱۳۵
- جدول ۴-۶ برآورد ضرایب متغیرهای مستقل و کنترل در آزمون فرضیه دوم..... ۱۳۶
- جدول ۵-۱ نتایج آزمون فرضیات..... ۱۴۷

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱) مقدمه

می توان با محاسبه میزان تغییر قیمت سهم و یا اینکه با محاسبه بازده غیر عادی^۱ بازار مربوط به زمانی که بازار از خبر سود خالص دوره جاری آگاه می شود محتوای اطلاعاتی سود خالص گزارش شده را محاسبه کرد. این بدان سبب است که سرمایه گذار آگاه و خردگرا (تصمیمات بخردانه اتخاذ می نماید) بر مبنای اطلاعات سود خالص دوره جاری در انتظاراتی که درباره سود خالص و بازده آینده دارد تجدید نظر می نماید. تجدید نظر در انتظارات یا باورها موجب می شود که شتاب تصمیم گیری برای خرید یا فروش افزایش یابد، زیرا سرمایه گذار در دیدگاهی که در مورد بده و بستان (مصالحه) بین ریسک و بازده دارایی های تشکیل دهنده پرتفوی خود دارد تجدید نظر مینماید (در چنین مسیری حرکت می کند). اگر در سود خالص هیچ نوع محتوای اطلاعاتی وجود نداشته باشد، سرمایه گذار در باور یا انتظار خود هیچ نوع تجدید نظری نخواهد نمود، در رابطه با خرید و فروش هیچ تصمیمی اتخاذ نخواهد شد و در نتیجه در قیمت سهام هیچ تغییری رخ نخواهد داد. (فریمن^۲، ۱۹۸۷)

هدف تحقیق حاضر بررسی واکنش بازار سهام^۳ به سودهای غیر منتظره^۴ شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. در این فصل کلیاتی از تحقیق ارائه می شود. بنابراین ابتدا مساله تحقیق بیان می شود. هدف از ارائه این بخش آشنایی با موضوع تحقیق بصورت کلی و درک جوانب آن بلحاظ علمی می باشد. در ادامه باتوجه به سوالات تحقیق، فرضیاتی مطرح می شود که پیگیریهای

^۱ Abnormal Return

^۲ Freeman, R

^۳ Market's Reaction

^۴ Unexpected Earnings

محقق برای رسیدن به شناخت مجهولات تحقیق را هدایت می کند. سپس روش تحقیق و قلمرو آن و متغیرهای اساسی تحقیق تبیین و تعریف می گردد. در نهایت شیوه تجزیه و تحلیل داده ها و آزمون فرضیات بصورت کلی ارائه می شود.

۱-۲) بیان مسئله

امروزه اطلاعات یک وسیله و ابزار راهبردی مهم در تصمیم گیری محسوب می شود و بدون شک کیفیت تصمیمات نیز بستگی به صحت، دقت و به هنگام بودن اطلاعاتی دارد که در زمان تصمیم گیری در اختیار افراد قرار می گیرد. در بازار های مالی، این اطلاعات میتواند به صورت نشانه ها، علائم، اخبار و پیش بینی های مختلف از داخل یا خارج شرکت انعکاس یابد و در دسترس سهامداران قرار گیرد و باعث ایجاد واکنش ها و در نتیجه تغییراتی در قیمت های سهام می گردد. واکنش های بازار سهام به آگهی ها و اخبار زمانی رخ می دهد که افراد با توجه به اطلاعات جدید، قیمت ها را تعیین می کنند. (همتی، ۱۳۸۲)

سود گزارش شده از جمله اطلاعات مالی مهمی است که در هنگام تصمیم گیری توسط افراد در نظر گرفته میشود. تحلیلگران مالی عموماً سود گزارش شده را به عنوان یک عامل برجسته در بررسی ها و قضاوت های خود مدنظر قرار میدهند. همچنین سرمایه گذاران برای تصمیمات سرمایه گذاری خود بر اطلاعات مالی مندرج در صورت های مالی واحدهای اقتصادی خصوصاً سود گزارش شده اتکا میکنند. (افلاطونی، ۱۳۸۶)

انتظارات افراد تابع پیش بینی های آنها می باشد که گاهی از ناکارآمدی هایی برخوردار است. فهم منبع این ناکارآمدی ها، می تواند کاربردهای مهمی برای مطالعه در زمینه کارایی بازار داشته باشد. در تحقیقات مالی این مسئله که بازارها به صورت کارا عمل می کنند، به طور وسیعی مورد توجه قرار گرفته است. به گفته فاما، بازارکارا بازاری است که در آن قیمت های اوراق بهادار به طور کامل، منعکس کننده تمامی اطلاعات موجود می باشند و بازار به گونه ای به موقع و بدون از تورش های روانی، تاثیر اطلاعات جدید را در قیمت سهام، اعمال میکند. (دجورج، پاتل و زیچارسر^۱، ۱۹۹۹)

پیش بینی سود هر سهم^۲ که اصطلاحاً سود برآوردی هر سهم نامیده می شود؛ اطلاعات تازه ای از وضعیت شرکتهاست که توسط تحلیلگران، سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و بر مبنای آن تصمیم گیری نسبت به خرید یا فروش یک سهم انجام می شود.

چنانچه وقوع یک رویداد مثل اعلان سود^۳، در همان زمان بتواند بر قیمت سهام تاثیر بگذارد؛ می توان ادعا نمود که این رویداد دارای محتوای اطلاعاتی^۴ است. به عبارت دیگر این اطلاعات جدید است که می تواند باعث واکنش بازار شود و نحوه برخورد فعالان بازار با این اطلاعات جدید نوسانات قیمت ها را شکل می دهد. در بورس اوراق بهادار معمولاً قیمت سهام تابعی از ارزش فعلی سودهای آتی است. حال اگر این سودهای آتی از یک دقت قابل قبول برخوردار نباشند؛ یعنی بین سود واقعی و سود پیش

¹ DeGeorge, F., J. Patel and R. Zeckhauser

² Earning 's per Share Forecasts

³ earnings announcement

⁴information content

بینی شده تفاوت غیر منتظره ای وجود داشته باشد، معاملات انجام شده تا زمان اعلام سود واقعی بهینه نخواهد بود. (دیچو و اسکینر^۱، ۲۰۰۰)

هرچه میزان سود غیر منتظره بیشتر باشد، نوسان قیمت شدیدتر خواهد بود و هرچه نوسان قیمت بیشتر باشد؛ نگرانی سهامداران بیشتر شده و امنیت سرمایه گذاری کاهش می یابد و در مواردی باعث خروج سرمایه گذاران از بورس می شود. تبعات چنین وضعیتی، عدم تخصیص بهینه منابع و هدایت نقدینگی به سمت بخشهای غیر تولیدی اقتصاد خواهد بود.

مسئله اصلی تحقیق بررسی واکنش فعالان بازار سرمایه به اعلان سود غیرمنتظره در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. براین اساس سوال اصلی پژوهش مطرح می شود.

• آیا سرمایه گذاران به سود غیر منتظره و تغییرات آن واکنش نشان می دهند؟

۱-۳) چارچوب نظری تحقیق

بیور بر این باور است که برای ارائه گزارش های مالی، کارآیی بازار^۲ اوراق بهادار کاربردهای زیادی دارد. نخست، مدیران و حسابداران نباید نگران رویه های حسابداری باشند که شرکت مورد استفاده قرار می دهد، مگر اینکه رویه های مختلف حسابداری بتوانند، به صورت مستقیم، بر جریان های نقدی^۳ اثر بگذارند. بسیاری از رویه های مختلف حسابداری، مورد بحث شدید و طولانی مدت حسابداران به گونه ای نیستند که بر جریان های نقدی اثر بگذارند. دوم، شرکت ها باید تا آنجا که

¹ Dechow, P. and D. Skinner

² Market Efficiency

³ Cash Flow

امکان دارد اطلاعات مربوط به خود را افشا نمایند. مسئله مهم افشای اطلاعات^۱ است. (فرید و گیولی^۲، ۱۹۸۲)

در بازار کاراً شکلی از افشای اطلاعات برتری دارد، که اگر سایر عوامل ثابت بمانند، دارای کمترین هزینه باشد. به هر حال، می توان چنین استدلال کرد که صورت های مالی نوعی ابزار یا شیوه افشای اطلاعات هستند که منافع حاصل از آنها (برای دریافت کننده) بیش از هزینه است. [از دیدگاه هزینه و منفعت افشا می شوند.] سوم، هنگام اجرای رویه های افشای اطلاعات و تعیین شکل افشا نباید نگران سرمایه گذاران کم اطلاع و غیر متخصص باشند. این افراد در حمایت قیمت قرار می گیرند، زیرا قیمت اوراق بهادار در بازار کاراً همه اطلاعاتی را که در اختیار افراد است (همگان از آنها آگاه هستند) به شیوه ای درست منعکس می نمایند. گذشته از این، ابزارها و روش های گوناگون وجود دارد مانند تحلیلگران مالی و صندوق های مشترک سرمایه گذاری که سرمایه گذاران کم اطلاع می توانند از موهبت اطلاعات مالی، ارائه شده به وسیله آنها بهره مند شوند، بدون اینکه نیاز به درک کامل این اطلاعات داشته باشند. سرانجام، در یک بازار کاراً به اطلاعات اثرگذار توجه می شود، اطلاعاتی که از هر منبعی ارائه گردد و فقط به ارائه گزارش های مالی اکتفا نمی شود. (جاکسون^۳، ۲۰۰۳)

¹ Information Disclosure

² Fried, D. and D. Givoly

³ Jackson H.E

با توجه به مبلغ معین سود خالص غیر منتظره، میزان تغییر در قیمت سهام یا بازده غیر عادی به عوامل زیر بستگی خواهد داشت: اندازه^۱ یا بزرگی شرکت، ساختار سرمایه^۲، ریسک^۳، فرصت یا چشم انداز رشد^۴، تداوم سود خالص^۵، مشابه بودن انتظارات سرمایه گذاران و سرانجام کیفیت سود^۶. نتیجه تحقیقات تجربی انجام شده پس از تحقیق بال و براون^۷ نشان داد که با توجه به بسیاری از این عوامل بازار واکنش های متفاوت نشان می دهد. این تحقیقات تجربی بسیار با اهمیت (قابل ملاحظه) هستند. نخست، آنها توانستند مسئله های آماری و طرح تحقیق تجربی را حل کنند. دوم، این نتیجه نشان داد که، به طور متوسط، بازار از نظر توانایی در ارزیابی اطلاعات حسابداری بسیار پیچیده عمل می کند. همین نتیجه ها تئوری کارایی بازار اوراق بهادار و تئوری های تصمیم را که زیر بنای چنین بازاری را تشکیل می دهند، تایید می کند. سرانجام آنها روش سودمند بودن اطلاعات از نظر تصمیم گیری بر اساس گزارش های مالی را تایید می کنند. (کورمندی و لیپ^۸، ۱۹۸۷)

۱-۴) اهداف تحقیق

هدف اصلی این تحقیق بررسی میزان واکنش سرمایه گذاران و فعالان بازار بورس اوراق بهادار تهران نسبت به گزارش سود غیر منتظره توسط شرکتهای پذیرفته شده در این بازار می باشد. در این تحقیق تاثیر اعلانات سود حسابداری بر تغییرات قیمت سهام در بازار بورس بررسی و نوع و شدت رابطه

¹ Size

² Capital Structure

³ Risk

⁴ Growth Opportunities

⁵ Net Income Permanency

⁶ Quality of Earnings

⁷ Ball R, & Brown. M

⁸ Kormendi, R. and R. Lipe

این متغیرها تبیین می شود. هدف کلی طرح، به اهداف جزئی ذیل تفکیک و در طول انجام تحقیق پیگیری می شود.

۱) انتخاب نمونه آماری مناسب جهت آزمون فرضیات

۲) اندازه گیری متغیرهای اساسی تحقیق

۳) برآزش ارتباط بین متغیرهای اساسی و آزمون فرضیات تحقیق

۴) تفسیر نتایج آزمونها و نتیجه گیری درخصوص فرضیات و پاسخ به سوالات تحقیق

۱-۵) سوالات تحقیق

با توجه به مسئله تحقیق و سوال اصلی مطرح شده در آن در این تحقیق به دو سوال پاسخ داده خواهد شد:

۱) آیا بازار سرمایه به افزایش سود غیرمنتظره هر سهم واکنش نشان می دهد؟

۲) آیا بازار سرمایه به کاهش سود غیر منتظره هر سهم واکنش نشان می دهد؟

۱-۶) فرضیه های تحقیق

فرضیه اول: بازار سرمایه به افزایش سود غیرمنتظره هر سهم واکنش نشان می دهد.

فرضیه دوم: بازار سرمایه به کاهش سود غیرمنتظره هر سهم واکنش نشان می دهد.

۱-۷) روش تحقیق

روش تحقیق توصیفی و از نوع همبستگی است. توصیفی به این دلیل که هدف آن توصیف کردن شرایط یا پدیده های مورد بررسی است و برای شناخت بیشتر شرایط موجود می باشد و همبستگی به دلیل اینکه در این تحقیق رابطه بین متغیرها مورد نظر است. تحقیق حاضر به بررسی روابط بین